

ANDRZEJ ŁĄCZAK

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie

Finansowanie działalności przedsiębiorstw w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka i jego znaczenie w dobie kryzysu

1. Wprowadzenie

Jednolity rynek europejski, powstały w wyniku integracji UE, tworzy wspólny obszar gospodarczy dający wiele szans na rozwój, ale także powoduje zwiększenie konkurencji ze strony działających na nim przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa, regiony i poszczególne państwa powinny prowadzić działania zmierzające do podniesienia konkurencyjności, przy czym, powodzenie jest uzależnione od jakości i sprawności wszystkich. O konkurencyjności gospodarek bowiem decyduje wiele czynników, na które składa się m.in. działalność władz państwowych i samorządowych oraz samych przedsiębiorstw. Od początku transformacji ustrojowej w Polsce przedsiębiorcy formułują zarzuty, że otoczenie instytucjonalne nie ułatwia prowadzenia działalności gospodarczej. Na przedsiębiorców nakładane są nadmierne obciążenia administracyjne¹. Zniechęca to do podejmowania działań inwestycyjnych przez przedsiębiorców i obniża skłonność do działalności innowacyjnej, która jest obciążona zarówno większymi koszta-

¹ Według badań prowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki na biurokrację narzeka 4% przedsiębiorców. Zob.: *Trendy rozwojowe sektora MŚP w ocenie przedsiębiorców w drugiej połowie 2010 roku*, Nr 1/2011, Departament Analiz i Prognoz, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, kwiecień 2011, s. 7.

mi, jak i większym ryzykiem. Przekłada się to bezpośrednio na konkurencyjność naszej gospodarki. Niski poziom sprawności instytucjonalnej jest jednym z czynników niskiej pozycji Polski w rankingach konkurencyjności. Krytykowany jest system stanowienia prawa, w którym ciągłe nowelizacje wprowadzają chaos i prowadzą do zwiększenia ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej². W tej sytuacji zbyt wolno przebiega realizacja Programu Reformy Regulacji z sierpnia 2006 r.³ Prace w tym zakresie mają koncentrować się na uproszczeniu prawa gospodarczego oraz poprawie jakości procesu legislacyjnego, a także na wprowadzeniu systemu pomiaru kosztów biurokracji.

Kolejnym istotnym elementem jest skomplikowany system podatkowy, szczególnie w zakresie podatku VAT⁴. W połowie roku 2010, co trzeci przedsiębiorca wskazał, że wysokość podatków i opłat stanowi największą barierę w rozwoju przedsiębiorczości⁵. Natomiast blisko połowa przedsiębiorców ocenia polskie prawo podatkowe jako złe lub bardzo złe i udział opinii negatywnych stale rośnie⁶. Duża ilość różnorodnych preferencji wpływa na skomplikowanie systemu podatkowego, choć należy podkreślić, że jest jednym ze skuteczniejszych narzędzi zachęcających do zwiększenia wydatków na badania i rozwój oraz na współpracę z sektorem naukowo-badawczym⁷. Politykę gospodarczą rządu i samorządów źle ocenia aż 40% przedsiębiorców. Bardzo źle oceniane są także przepisy z zakresu sądownictwa gospodarczego⁸.

² Na skomplikowany system prawny, jako barierę w rozwoju przedsiębiorczości, wskazało 6% przedsiębiorców. Zob.: *Trendy rozwojowe sektora MŚP...*, op. cit., s. 7.

³ Program Reform Regulacji, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa sierpień 2006; http://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/8B7D02A4-0E03-47D9-8A9E-E0157C8F26A9/56451/ProgramReformyRegulacji_20062008.pdf

⁴ Ustawa z dnia 11 marca 2011 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054). Na konieczność uproszczenia procedur VAT dla przedsiębiorstw w Polsce zwrócił uwagę OECD w raporcie na temat stanu polskiej gospodarki: *Economic Surveys Poland – 2010*, OECD, 2010.

⁵ *Trendy rozwojowe sektora MŚP...*, op. cit., s. 7.

⁶ *Ibidem*, s. 8.

⁷ M. Cincera, D. Czarnitzki, S. Thorwarth, *Efficiency of public spending in support of R&D activities*, *European Economy*, Economic Papers 376, Komisja Europejska 2009, s. 17-18.

⁸ *Trendy rozwojowe sektora MŚP w ocenie przedsiębiorców w pierwszej połowie 2011 r.*, Nr 2/2011, Departament Analiz i Prognoz, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, kwiecień 2011, s. 8-9.

Obok barier instytucjonalnych, największą przeszkodą w rozwoju polskich przedsiębiorstw stanowi ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania. Często jednak dostęp do nich zależy także od rozwiązań systemowych i sprawności administracji, jak chociażby w przypadku finansowania z funduszy unijnych. Polska pod względem dostępności zewnętrznych źródeł finansowania jest oceniana bardzo nisko. W raporcie Światowego Forum Ekonomicznego oceniającym m.in. największe przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce w 2010 r. dostęp do finansowania znalazł się na wysokim czwartym miejscu za regulacjami podatkowymi, nieefektywną biurokracją rządową i restrykcyjnym prawem pracy⁹. Pośród dostępnych w Polsce źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw należy wymienić kredyty i pożyczki bankowe, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe oraz fundusze *venture capital*.

W globalnej gospodarce nie mniejsze znaczenie dla rozwoju przedsiębiorstw mają także czynniki zewnętrzne. Do takich czynników możemy zaliczyć z jednej strony – zewnętrzne źródła finansowania działalności przedsiębiorstw, z drugiej zaś – koniunkturę gospodarczą w Europie i na świecie. Od 2007 r. dużą rolę w finansowaniu działalności przedsiębiorstw, głównie przedsięwzięć innowacyjnych, odgrywa Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka¹⁰ oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Implementacja środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej zbiegła się ze światowym kryzysem gospodarczym. Wobec tego, zewnętrzne środki finansowe mogą stanowić istotny element podnoszący konkurencyjność przedsiębiorstw będących beneficjentami tejże pomocy.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zakładanych rezultatów realizacji POIG oraz próba oceny wpływu wykorzystania środków dostępnych w ramach POIG na działalność polskich przedsiębiorstw w okresie kryzysu gospodarczego.

2. Cele i nakłady finansowe POIG

2.1. Zakładane efekty realizacji celów POIG

Jednym z głównych źródeł finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw jest POIG. Program ten jest jednym z instrumentów realizacji celów

⁹ The Global Competitiveness Report 2011-2012, World Economic Forum 2010.

¹⁰ Dalej POIG.

Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO)¹¹, którego celem strategicznym jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej¹². Cel ten ma zostać osiągnięty w wyniku realizacji celów szczegółowych. POIG realizuje głównie cel szczegółowy trzeci NSRO, tj. budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski oraz cel szczegółowy czwarty – podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług NSRO. Działania programu częściowo wspierają także pozostałe cele przyjęte do realizacji w NSRO.

POIG został przyjęty 2 października 2007 r. przez Komisję Europejską, a 30 października przez Radę Ministrów w drodze uchwały¹³. Wszystkie priorytety zawarte w programie wspierają innowacyjność. Głównym celem programu jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa¹⁴.

Przyjęto, że program, przyczyniając się do wzrostu innowacyjności gospodarki, wpłynie na poprawę wielu istotnych wskaźników.

Tabela 1. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji POIG

Lp	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006 r.	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o ... w %
1.	Udział przedsiębiorstw (w tym MŚP) ponoszących na-	ogółem 30,2%	ogółem 32,5%	ogółem 7,62%

¹¹ Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Narodowa Strategia Spójności. Dokument zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej zatwierdzającą pewne elementy Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego 2007.

¹² NSRO..., s. 40.

¹³ POIG został zatwierdzony przez KE decyzją z dnia 1 października nr K (2007) 4562 w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem „konwergencja” w Polsce, a następnie przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 30 października 2007 r. nr 267 w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013.

¹⁴ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Załącznik nr 1 do decyzji KE z dnia 1 października nr K(2007) 4562, Grudzień 2011.

	kłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw przemysłowych ogółem	MŚP 19,7% duże 58,0%	MŚP 28,6% duże 75,00%	MŚP 45,17% duże 29,31%
2.	Udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw w sektorze usług	23,2%	32,0%	37,93%
3.	Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i istotnie ulepszonych w produkcji sprzedanej wyrobów ogółem w przemyśle (w tym dane dla MŚP)	ogółem 16,8% MŚP 9,0% duże 20,4%	ogółem 24,6% MŚP 19,6% duże 33,9%	ogółem 46,42% MŚP 117,78% duże 66,17%
4.	Udział produktów nowych i istotnie ulepszonych w produkcji sprzedanej ogółem w sektorze usług	7,7%	10,2%	32,47%
5.	Nakłady na działalność innowacyjną (jako % wartości produkcji sprzedanej wszystkich przedsiębiorstw) (<i>Innovation expenditures</i>)	1,67%	2,12%	26,95%
6.	Wydatki inwestycyjne na działalność B+R w zakresie ochrony środowiska (w mln PLN)	0,3	6,1	1933,34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 65.

Powyższe wskaźniki służą do monitorowania osiągnięcia celu głównego programu. W niektórych obszarach zmiany są istotne. Ponadto wynika z nich, iż większy wzrost odnotują przedsiębiorstwa duże. Osiągnięcie wartości wskaźników docelowych przyjęto – słusznie zresztą – na rok 2015, zamykający okres finansowania 2007-2013. Nie wiadomo jednak czy zamknięcie POIG nie spowoduje ponownego spadku wartości powyższych wskaźników.

W ramach POIG przyjęto także do realizacji sześć celów szczegółowych:

- 1) Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw
- 2) Wzrost konkurencyjności polskiej nauki
- 3) Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym

- 4) Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym
- 5) Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy
- 6) Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce¹⁵.

Program, poprzez realizację celu pierwszego, wspiera inwestycję w infrastrukturę i kadry sektora B+R prowadzące badania na najwyższym poziomie i zarazem mające zastosowanie w gospodarce. Realizacja priorytetu przyczyni się do zmiany następujących wskaźników:

Tabela 2. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji celu pierwszego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o ... w %
1.	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle (w tym MŚP)	ogółem 34,4% MŚP 20,6% duże 65,5%	ogółem 37,0% MŚP 33,1% duże 83,19%	ogółem 7,56% MŚP 60,68% duże 27,01%
2.	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług	24,4%	33,6%	37,70%
3.	Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R/PKB (BERD/PKB)	0,20%	0,48%	140%
4.	Udział wyrobów wysokiej i średnio-wysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle	32,5%	40,0%	23,08%
5.	Udział wartości sprzedaży produktów nowych dla rynku w wartości sprzedaży ogółem (<i>sales of new-to-market products</i>)	8,7%	11,0%	26,44%
6.	Udział innowacyjnych MŚP posiadających umowy o współpracy w zakresie innowacji z innymi przedsiębiorstwami/institucjami w ogóle przedsiębiorstw (<i>Innovative SMEs cooperating with others</i>)	9,4%	11,8%	25,53%
7.	Udział MŚP, które wprowadziły innowacje opracowane samodzielnie	14,5%	17,5%	12,91%

¹⁵ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 68.

	(SMEs innovating in-house) w ogólnej liczbie MŚP			
6.	Kapitał ryzyka wczesnych stadiów (obejmujący tzw. kapitał załączkowy i kapitał początkowy) jako % PKB <i>Early-stage venture capital</i> (% PKB)	0	0,0093%	0,0093%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 74.

Przewidziano znaczny wzrost udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle. Pośród dużych przedsiębiorstw jest to wzrost o 27%, a wśród MŚP aż o ponad 60%. Wzrost udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług ma przekroczyć 37% i wyniesie 33,6%. Na uwagę zasługuje także przewidywany 23% wzrost udziału wyrobów wysokiej i średniej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle.

Drugi cel szczegółowy ma wzmocnić sektor badawczy. Wzmocnienie to polega na zapewnieniu odpowiedniej bazy badawczej oraz na ukierunkowaniu badań na dziedziny priorytetowe dla rozwoju kraju. W wyniku koncentracji środków finansowych na badaniach w priorytetowych kierunkach ma nastąpić zwiększenie konkurencyjności badań naukowych i prac rozwojowych oraz poprawa wyposażenia jednostek naukowych w sprzęt naukowo-badawczy. Zmianie mają ulec następujące wskaźniki:

Tabela 3. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji celu drugiego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006 r.	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o w %
1.	Udział nakładów ogółem na B+R w PKB (GERD/PKB)	0,57% (w 2005 roku)	1,20%	110,53%
2.	Udział finansowy Polski w projektach finansowanych w ramach PR EU	1,3%	2,0%	53,85%
3.	Udział polskich publikacji cytowanych na liście filadelfijskiej w całkowitej liczbie polskich publikacji	14,16%	25%	76,55%

4.	Liczba jednostek naukowych tworzących wspólną infrastrukturę B+R	0	40	40
5.	Udział nadanych stopni doktora w dziedzinach technicznych i przyrodniczych w ogólnej liczbie nadanych stopni doktora	32%	40,0%	25%
6.	Liczba osób zatrudnionych w działalności B+R (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn), - jako udział w ogóle pracujących	ogółem 123 431 kobiety 52 645 mężczyźni 70 786 0,92% (2005 r.)	ogółem 150 000 kobiety 67 500 mężczyźni 82 500 1,08%	ogółem 21,53% kobiety 28,22% mężczyźni 16,55% 17,39%
7.	Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej	79,5% (2004 r.)	60%	zmniejszy się o 32,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 78.

Efekty priorytetu drugiego oszacowano na bardzo wysokim poziomie. Udział nakładów ogółem na B+R w PKB w 2005 r. wynosił zaledwie 0,57%. W 2015 r. ma wynieść 1,2%. Przewidziano zatem wzrost aż o ponad 110%. Udział Polski w projektach finansowanych w ramach Projektów Ramowych Unii Europejskiej ma wzrosnąć o prawie 54%. Obecnie każda jednostka naukowa tworzy własną infrastrukturę B+R. Często taka infrastruktura nie jest w pełni wykorzystywana. Bardziej efektywne wydaje się być tworzenie wspólnej infrastruktury na potrzeby dwóch lub więcej jednostek naukowych. W 2015 r. ma być 40 jednostek naukowych tworzących wspólną infrastrukturę. Znacznie ma wzrosnąć również udział polskich publikacji cytowanych na liście filadelfijskiej w całkowitej liczbie polskich publikacji – o 76,55%.

Cel szczegółowy trzeci zakłada zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym. Realizacja tego celu ma głównie wpłynąć na zwiększenie innowacyjności gospodarki. Zwiększeniu ulegnie liczba skomercjalizowanych wyników prac B+R oraz ich wdrożeń przez przedsiębiorców. Jest to niewątpliwie trudne zadanie, bowiem istnieje obecnie niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a jednostkami naukowymi. Prace B+R prowadzone w jednostkach naukowych nadal często są niedostosowane do potrzeb przedsiębiorców. Z kolei przedsiębiorcy, ze względu na zwiększone ryzyko oraz niską świadomość o potencjalnych korzyściach wynikających z inwestycji w nowe technologie, rzadziej podejmują innowacyjne przedsięwzięcia. Prowadzi to do zwiększenia

szania luki technologicznej pomiędzy Polską a wiodącymi państwami Unii Europejskiej. O sukcesie priorytetu trzeciego będą świadczyły następujące wskaźniki:

Tabela 4. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji celu trzeciego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006 r.	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o w %
1.	Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R w ogóle nakładów na B+R	26,9% (w 2005 r.)	40%	48,7%
2.	Udział osób zatrudnionych w działalności B+R w przedsiębiorstwach w stosunku do zatrudnionych ogółem w działalności B+R	7,3%	20%	173,97%
3.	Liczba patentów udzielonych rezydentom polskim (na 1 mln mieszkańców) - przez UP RP - przez EPO - przez USPTO	27,65 0,26 (2002 r.) 0,29 (2002 r.)	62 4 2	124,23% 1438,46% 589,66
4.	Liczba centrów transferu technologii	35	100	185,71%
5.	Udział nakładów na działalność B+R w ogóle nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych	7,53%	15,0%	99,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 79.

Osiągnięcie zakładanych wskaźników celu trzeciego nastąpi poprzez dofinansowanie projektów dotyczących badań podstawowych i przemysłowych oraz prac rozwojowych. Przyczyni się to do komercjalizacji wyników prac B+R i ich wdrożeń w gospodarce. Wzrośnie także ochrona praw własności przemysłowej. Przyjęte wskaźniki zakładają znaczny wzrost nakładów na B+R w przedsiębiorstwach. W 2006 r. udział nakładów przedsiębiorstw na B+R w ogólnych nakładach na B+R wynosił 26,9%. W 2015 r. ma osiągnąć poziom 40%, czyli zanotuje wzrost o 48,7%. W przedsiębiorstwach znacznie wzrośnie także liczba osób zatrudnionych do prac B+R. Udział osób zatrudnionych

w działalności B+R w przedsiębiorstwach w stosunku do zatrudnionych ogółem w działalności B+R ma wzrosnąć aż o prawie 174% i osiągnąć poziom 20%. Diametralnie wzrośnie także liczba udzielanych patentów oraz wzrośnie liczba centrów transferu technologii.

Kolejny, czwarty cel szczegółowy – zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym – przewiduje wprowadzenie na rynki zagraniczne wysoko przetworzonych i zaawansowanych technologicznie towarów i usług wytworzonych przez przedsiębiorstwa działające w Polsce. W wyniku realizacji celu czwartego przewiduje się osiągnięcie następujących wskaźników:

Tabela 5. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji celu czwartego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006 r.	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o w %
1.	Udział wyrobów wysokiej techniki w eksporcie ogółem	3,4%	4,5%	32,35%
2.	Udział wyrobów średniowysokiej techniki w eksporcie ogółem	33,4%	43,5%	30,24%
3.	Liczba przyjazdów turystycznych (w mln osób)	15,2 (2005 r.)	18,1	19,08%
4.	Liczba nowych wspólnotowych wzorów przemysłowych na milion mieszkańców (<i>Community industrial designs per million population</i>)	35	100	185,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 80-81.

Realizacja celu czwartego wpłynie bezpośrednio na zwiększenie udziału przedsiębiorstw w międzynarodowym obrocie gospodarczym. Przewiduje się wzrost udziału wysokiej techniki w eksporcie o 32,35%, a średniowysokiej o 30,24%. Znacznie ma wzrosnąć także liczba nowych wspólnotowych wzorów przemysłowych na milion mieszkańców. Pośrednio przyczyni się do wzrostu liczby przyjazdów turystycznych o ponad 19%.

Piąty cel szczegółowy – tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy – zakłada, że w wyniku prowadzonych prac B+R oraz wsparcia inwestycji w przedsięwzięcia innowacyjne powstaną nowe trwałe miejsca pracy. Wzrośnie zapotrzebowanie na kadrę wysoko wyspecjalizowaną, co przyczyni się do zmiany struktury zatrudnienia. W wyniku realizacji tego celu zakłada się osiągnięcie następujących wskaźników:

Tabela 6. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji celu czwartego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006 r.	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o ... w %
1.	Liczba miejsc pracy nowo utworzonych w wyniku projektów realizowanych w ramach PO IG (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) O/K/M [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	0	ogółem 69 625 kobiety 27 850 mężczyźni 41 775	-
2.	Pracujący w działach zaliczanych do tzw. Usług <i>high-tech</i> (jako % ogółu pracujących w sekcji <i>Przetwórstwo przemysłowe</i> i w sektorze usług) (<i>Employment in hightech services</i>)	2,25%	2,58%	14,67%
3.	Pracujący w działach zaliczanych do tzw. wysokiej i średniowysokiej techniki (jako % ogółu pracujących w sekcji <i>Przetwórstwo przemysłowe</i> i w sektorze usług) (<i>Employment in mediumhigh and high-tech manufacturing</i>)	5,24%	6,01%	14,69%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 80-81.

Liczba bezpośrednio utworzonych trwałych miejsc pracy w wyniku realizacji projektów w ramach programu ma wynieść niespełna 70 000 osób. Natomiast liczba pracujących w działach zaliczanych do tzw. usług *high-tech* jako procent ogółu pracujących w sekcji przetwórstwo przemysłowe i w sektorze

usług wzrośnie o niespełna 15%. Tyleż samo ma wzrosnąć w działach zaliczanych do tzw. wysokiej i średniowysokiej techniki.

Ostatni, szósty cel szczegółowy – wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce – zakłada wsparcie przede wszystkim trzech obszarów:

- 1) Zmniejszenie barier legislacyjnych, administracyjnych i organizacyjnych, co wpłynie na poprawę warunków funkcjonowania i rozwoju gospodarki;
- 2) Wspieranie popytu na usługi świadczone drogą elektroniczną oraz stymulowanie wszelkich form zastosowania technologii informacyjnych w gospodarce;
- 3) Zwiększenie podaży na usługi świadczone w formie cyfrowej, m.in. rozwój usług świadczonych przez instytucje publiczne.

Działania prowadzone w ramach tego celu będą zmierzały do wzrostu wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych poprzez administrację publiczną, przedsiębiorstwa, jednostki naukowe i obywateli. Wykorzystanie tych technologii będzie prowadzić do zwiększenia skuteczności, jakości i efektywności działań administracji i przedsiębiorstw. Przewidziano osiągnięcie następujących wskaźników:

Tabela 7. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji celu szóstego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika w 2006 r.	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Zmiana wzrost o ... w %
1.	Odsetek przedsiębiorstw korzystających z e-administracji	60,9%	90%	47,7%
2.	Odsetek gospodarstw domowych z szerokopasmowym dostępem do Internetu, w tym:	21,5%	75%	206,12%
	a) gospodarstwa domowe na terenach wiejskich;	9,8%	50%	410,2%
	b) gospodarstwa domowe z najniższej grupy dochodowej	8,2%	40%	387,8%
3.	Udział pracujących wykorzystujących komputer z dostępem do Internetu w liczbie pracujących ogółem	27,6%	65%	135,51
4.	Udział podstawowych usług	20%	60%	200%

	publicznych dostępnych on-line (e-government availability).			
5.	Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez Internet lub inne sieci	10,2%	20%	96,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 85.

Przewidziano osiągnięcie znacznych efektów w wyniku realizacji szóstego priorytetu. Nastąpi wzrost odsetek przedsiębiorstw korzystających z e-administracji o 47,7% i osiągnięcie wskaźnik 90%. Diametralnie zwiększy się odsetek gospodarstw domowych z szerokopasmowym dostępem do Internetu. O ponad 135% wzrośnie udział pracujących wykorzystujących komputer z dostępem do Internetu. Bardzo duży postęp nastąpi w dostępie do podstawowych usług publicznych on-line. Realizacja priorytetu wpłynie pozytywnie na działalność przedsiębiorstw. W 2006 r., co dziesiąte przedsiębiorstwo otrzymywało zamówienia drogą elektroniczną. Do 2015 r. ma nastąpić prawie 100% wzrost i co piąte przedsiębiorstwo ma otrzymywać zamówienie przez Internet lub z innej sieci.

2.2. Przewidywane efekty realizacji priorytetów POIG

W ramach POIG jest realizowanych osiem tematycznych osi priorytetowych oraz pomoc techniczna. Celem pierwszego priorytetu jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce poprzez realizację prac B+R w kierunkach uznanych za priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki wymaga pogłębienia współpracy pomiędzy sektorem B+R a gospodarką. Wsparcie w ramach priorytetu mogą uzyskać:

- 1) Badania dotyczące prognozowania kierunków badań naukowych, które mogą wywrzeć największy wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.
- 2) Polityka naukowa, naukowo-techniczna i innowacyjna państwa poprzez dofinansowanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych wpisujący się w Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych¹⁶.

¹⁶ Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2008, Załącznik do Komunikatu Nr 22 Ministra Nauki

- 3) Badania i prace rozwojowe służące budowie gospodarki opartej na wiedzy, realizowane przez konsorcja naukowo-przemysłowe.
- 4) Działania zmierzające do odmładzania zasobów ludzkich nauki poprzez włączenie studentów, absolwentów i doktorantów do udziału w realizacji projektów badawczych, w dziedzinach mających znaczenie dla rozwoju gospodarki.
- 5) Projekty badawcze prowadzone w polskich jednostkach przez wybitnych uczonych z zagranicy.
- 6) Projekty rozwojowe ukierunkowane na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym.

Najważniejszym wyzwaniem priorytetu pierwszego jest wsparcie przedsiębiorców w zakresie prac B+R. Dofinansowywane są projekty obejmujące przedsięwzięcia techniczne, technologiczne i organizacyjne realizowane przez przedsiębiorców lub inne podmioty mogące stosować wyniki badań bezpośrednio w praktyce. Przedsiębiorca może realizować projekty samodzielnie, we współpracy z innymi przedsiębiorcami bądź instytucjami naukowo-badawczymi. Wdrożenie prac badawczych zrealizowanych w niniejszym priorytecie przedsiębiorcy będą mogli sfinansować z własnych środków, kredytu bądź uzyskać dofinansowanie w ramach priorytetu czwartego. Ponadto, projekty B+R mogą być realizowane tylko w ramach określonych obszarów tematycznych. Ograniczenia tematyczne nie dotyczą projektów celowych oraz projektów aplikacyjnych realizowanych przez studentów, absolwentów i doktorantów. Brana będzie w tym przypadku pod uwagę tylko przydatność badań dla gospodarki. W programie wyodrębniono trzy grupy tematyczne. Grupę tematyczną Info, Techno oraz Bio. Do grupy tematycznej Info zaliczono:

- 1) technologie informacyjne i telekomunikacyjne,
- 2) sieci inteligentne, telekomunikacyjne i teleinformatyczne nowej generacji,
- 3) optoelektronika,
- 4) nauki obliczeniowe.

Do grupy tematycznej Techno zaliczono:

- 1) nowe materiały i technologie,

- 2) nanotechnologie,
- 3) projektowanie systemów specjalizowanych,
- 4) mechatronika,
- 5) technologia i inżynieria chemiczna.

Natomiast do grupy tematycznej Bio wchodzi:

- 1) biotechnologia i bioinżynieria,
- 2) postęp biologiczny w rolnictwie i ochrona środowiska,
- 3) nowe wyroby i techniki medyczne.

O bezwrotne wsparcie mogą ubiegać się następujący beneficjenci:

- 1) jednostki naukowe,
- 2) sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe (w tym Centra Doskonałości (CD), Centra Zaawansowanych Technologii (CZT) oraz podmioty zaangażowane w programie EIT+),
- 3) jednostki organizacyjne, których przedmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie,
- 4) polskie platformy technologiczne,
- 5) przedsiębiorcy (zwłaszcza MŚP),
- 6) naukowcy (zwłaszcza młodzi) i zespoły naukowców,
- 7) studenci,
- 8) podmioty realizujące projekty *foresight*, m.in. jednostki naukowe, jednostki administracji publicznej,
- 9) podmioty działające na rzecz nauki – podmioty wykonujące w sposób ciągły zadania służące rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki, a także wspierające wzrost innowacyjności gospodarki, nie obejmujące prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych (m.in. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej),
- 10) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- 11) minister właściwy ds. nauki¹⁷.

Realizacja priorytetu przeniesie realne efekty, które będą mierzone przy pomocy konkretnych wskaźników. W programie operacyjnym wskazano dwa wskaźniki produktu i trzy wskaźniki rezultatu¹⁸.

¹⁷ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 91-92.

¹⁸ Wskaźniki produktu to wskaźniki, które mierzą zrealizowane zadania w ra-

Tabela 8. Zakładana zmiana wskaźników w wyniku realizacji priorytetu pierwszego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów	0	1620
2.	Liczba nowych etatów (EPC) związanych z działalnością B+R powstałych w związku z realizacją projektów	0	3400
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba skomercjalizowanych wyników badań B+R wykonanych w jednostkach naukowych dofinansowanych w ramach POIG	0	420
2.	Liczba zgłoszeń patentowych jako efekt realizacji projektów	0	300
3.	Nakłady na działalność B+R ponoszone przez przedsiębiorców w związku z realizacją projektów [w mln PLN]	0	1770

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 92.

Zakładane rezultaty, zgodnie z programem, przyczynią się do zwiększenia powiązania prac B+R z potrzebami przedsiębiorców, co wpłynie na wzrost innowacyjności przedsiębiorstw oraz wzrost konkurencyjności polskiej nauki. Nastąpi również wzrost udziału nakładów na B+R w PKB.

W ramach priorytetu będą realizowane cztery działania:

- 1) Działanie 1.1 Wsparcie badań naukowych dla budowy gospodarki opartej na wiedzy
- 2) Działanie 1.2 Wzmocnienie potencjału kadrowego nauki

mach projektu, np. liczba zakupionych maszyn. Jest to zazwyczaj przedmiot Twojej inwestycji (np. wybudowana szkoła, czy przeprowadzone szkolenie). Natomiast wskaźniki rezultatu są to wskaźniki, które mierzą bezpośrednie efekty realizowanych zadań. Efekty te powinny pojawić się natychmiast po zrealizowanym zadaniu. Przykładem wskaźnika rezultatu jest liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje w wyniku przeprowadzonych szkoleń lub liczba dzieci, która będzie uczęszczać do wybudowanej szkoły.

- 3) Działanie 1.3 Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe
- 4) Działanie 1.4 Wsparcie projektów celowych¹⁹.

Drugi priorytet Infrastruktura sfery B+R ma na celu wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce. O wsparcie można ubiegać się na następujące rodzaje przedsięwzięć:

- 1) rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym, w tym działających na bazie konsorcjów naukowo-przemysłowych oraz regionalnych konsorcjów naukowo-przemysłowych, poprzez dofinansowanie rozwoju ich infrastruktury badawczej, m.in. w Centrach Zaawansowanych Technologii oraz laboratoriach świadczących specjalistyczne usługi dla przedsiębiorców, a także w ramach programu EIT+140);
- 2) rozwój infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach, w tym działających na bazie sieci naukowych, m.in. Centrów Doskonałości;
- 3) wsparcie projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej (budowa dużych urządzeń badawczych –budowle wraz z aparaturą);
- 4) projekty w zakresie inwestycji polegających na tworzeniu nowej wspólnej infrastruktury naukowo-badawczej oraz przeniesieniu infrastruktury naukowo-badawczej, mającej na celu utworzenie nowego centrum naukowo-badawczego;
- 5) projekty polegające na utrzymaniu i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki poprzez dofinansowanie inwestycji sieciowych, sprzętowych o znaczeniu ogólnokrajowym, uwzględniając ich kluczowe znaczenie dla środowiska;
- 6) utrzymanie ciągłości powszechnego dostępu środowiska naukowego do zasobów cyfrowych;

¹⁹ Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013. Dokument opracowany na podstawie Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 1 października 2007 r. oraz uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012, s. 6.

- 7) projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej dotyczące tworzenia i prowadzenia baz danych zawierających informacje o wynikach i warunkach dostępu do wyników projektów badawczych oraz tworzenia i udostępniania baz danych publikacji naukowych;
- 8) projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych, dla środowiska naukowego²⁰.

Realizacja priorytetu ma przyczynić się głównie do poprawy stanu infrastruktury B+R oraz poprawy wyposażenia krajowych laboratoriów w nowoczesny sprzęt o wysokim potencjale badawczym. Wpłynie to na poszerzenie oferty usług badawczych świadczonych dla przedsiębiorstw. Da to efekt w postaci zwiększenia transferu wyników prac B+R do gospodarki i podniesienia konkurencyjności polskich ośrodków badawczych. Przewidywane efekty ujęto w następujących wskaźnikach:

**Tabela 9. Zakładana zmiana wskaźników
w wyniku realizacji priorytetu drugiego POIG**

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów infrastruktury B+R	0	60
2.	Liczba utworzonych i zmodernizowanych laboratoriów	0	200
Wskaźniki rezultatu			
1.	Udział środków (w tym budżetowych i PO-IG) przeznaczonych na zakup aparatury naukowo-badawczej o znaczeniu środowiskowym w kwocie całości środków przeznaczonych na zakup aparatury B+R	13,6% (2005 r.)	30%
2.	Liczba nowych etatów (EPC) związanych z utrzymaniem i obsługą infrastruktury B+R powstałych w wyniku realizacji projektów	0	1000
3.	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług wspartych laboratoriów badawczych i specjalistycznych (łącznie)	0	1200

²⁰ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 96-97.

4.	Liczba uzyskanych akredytacji przez wsparte laboratoria badawcze i specjalistyczne	0	50
5.	Liczba jednostek naukowych korzystających z elektronicznych baz danych oraz czasopism w wersji elektronicznej	0	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 98.

W wyniku realizacji priorytetu ma powstać lub zostać zmodernizowanych 200 laboratoriów. Ma także zostać zrealizowanych 60 projektów dotyczących infrastruktury B+R. Przewiduje się, iż zrealizowanie tych zamierzeń przyniesie szereg rezultatów. Może się jednak wydawać, że wskaźniki te przyjęto na bardzo niskim poziomie. Z usług wspartych laboratoriów badawczych i specjalistycznych ma skorzystać 1200 przedsiębiorstw. Oznacza to, że z usług jednego laboratorium skorzysta średnio tylko 6 przedsiębiorstw. Tylko co czwarte laboratorium uzyska akredytację.

Celem priorytetu trzeciego – kapitał dla innowacji – jest zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających na bazie innowacyjnych rozwiązań oraz zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć innowacyjnych²¹. Realizacja priorytetu ma ułatwić i zwiększyć możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania przez MŚP. W ramach priorytetu przewiduje się realizację m.in. następujących działań:

- 1) inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez identyfikowanie, weryfikację innowacyjnych pomysłów o dużym potencjale rynkowym, wsparcie tworzenia na ich bazie przedsiębiorstw z sektora MŚP;
- 2) wsparcie MŚP na początkowych etapach wzrostu, których przedsięwzięcia oparte są na innowacyjnych rozwiązaniach, poprzez zasilenie funduszy kapitałowych;
- 3) aktywizacja rynku inwestorów prywatnych poprzez tworzenie dogodnych warunków inicjowania współpracy inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami MŚP poszukującymi środków finansowych na realizację innowacyjnych przedsięwzięć²².

²¹ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 100.

²² *Ibidem*, s. 102.

Priorytet przyczyni się do zwiększenia liczby przedsiębiorstw wykorzystujących najnowsze technologie oraz zwiększenia liczby nowopowstałych firm wykorzystujących wysoko zawansowane technologie. Powinien on także spowodować wzrost inwestycji kapitałowych w innowacyjne przedsięwzięcia MŚP głównie będących na początkowym etapie wzrostu. Wsparcie finansowe wzmocni także instytucje otoczenia biznesu oferujące wsparcie finansowe bądź doradcze. Wszystko to ma przyczynić się do wzrostu zaangażowania kapitału prywatnego w finansowaniu inwestycji MŚP.

Lista beneficjentów uprawnionych do korzystania z niniejszego priorytetu jest bardzo ograniczona. Dofinansowanie mogą uzyskać MŚP, Krajowy Fundusz Kapitałowy i fundusze kapitałowe, instytucje otoczenia biznesu, takie jak centra transferu technologii i innowacji, akceleratory technologii, inkubatory, parki naukowo-technologiczne, organizacje zrzeszające potencjalnych inwestorów oraz organizacje przedsiębiorców i pracodawców. W wyniku realizacji priorytetu zakłada się osiągnięcie następujących wskaźników:

Tabela 10. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu trzeciego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów	0	200
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	0	4500 1800/2700
2.	Liczba przedsiębiorstw korzystających z kapitału wysokiego ryzyka i dokapitalizowania przez inwestorów prywatnych (<i>fazy seed, start-up, expansion</i> – ogółem) w ramach udzielonego wsparcia	0	500
3.	Liczba wspartych nowopowstałych przedsiębiorstw (w okresie do 2 lat od utworzenia)	0	355
4.	Odsetek nowych MŚP wspartych w ramach osi priorytetowej, funkcjonujących 18 miesięcy po uzyskaniu wsparcia	0	75%

5.	Liczba inwestycji w przedsiębiorstwa typu <i>seed</i>	0	18
6.	Liczba inwestycji w przedsiębiorstwa typu <i>start-up</i>		37
7.	Wartość zmobilizowanych środków prywatnych na finansowanie innowacyjnych przedsięwzięć	0	140 mln EUR

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 103-104.

Warto odnotować, że realizacja priorytetu ma zaangażować środki prywatne w finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych. Przyjęto także wysoki wskaźnik „przeżywalności” przedsiębiorstw. Po 18 miesiącach, od uzyskania wsparcia, powinno funkcjonować 75% przedsiębiorstw. Z kolej z kapitału wysokiego ryzyka i dokapitalizowania ma skorzystać 500 przedsiębiorstw.

Priorytet czwarty – inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia – stawia sobie za cel podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez stymulowanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań w przedsiębiorstwach. Wsparciem będą objęte przedsiębiorstwa wprowadzające innowacje. Przewiduje się, że realizacja działania czwartego przyczyni się do zmiany trendu w inwestycjach. Obecnie inwestycje mają głównie charakter odtworzeniowy. Ma to ulec zmianie na inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym. W związku z tym z dofinansowania mogą korzystać przedsiębiorcy wprowadzający innowacje, głównie o charakterze technologicznym, oraz rozpoczynający lub rozwijający działalność B+R. Planuje się, że w ramach tej osi priorytetowej będą realizowane następujące działania:

- 1) wdrożenia wyników prac B+R będących efektem realizacji prac B+R dofinansowanych w ramach 1 osi priorytetowej (w ramach jednego, kompleksowego projektu obejmującego prowadzenie prac B+R i wdrożenie ich wyników, pod warunkiem spełnienia kryterium zasadności ekonomicznej dla wdrożenia uzyskanych wyników);
- 2) wdrożenia wyników prac B+R będących wynikiem programu Inicjatywa Technologiczna;
- 3) wdrożenia przez MŚP własnej lub nabytej nowej technologii oraz uruchomienie produkcji nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów, usług, wytworzonych w oparciu o tę technologię, z możliwością do-

finansowania MŚP w formie premii technologicznej ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego;

- 4) doradztwo i inwestycje niezbędne do rozwoju działalności B+R prowadzonej przez przedsiębiorców, w tym prowadzące do uzyskania przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego;
- 5) szkolenia, doradztwo i inwestycje przedsiębiorstw niezbędne do opracowania i wdrożenia wzorów użytkowych i przemysłowych;
- 6) nowe inwestycje obejmujące zastosowanie nowych, wysoko innowacyjnych rozwiązań w szczególności technologicznych w produkcji i usługach, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko;
- 7) nowe inwestycje przedsiębiorstw z sektora produkcyjnego, obejmujące zastosowanie innowacyjnych rozwiązań o dużym znaczeniu dla gospodarki z uwagi na wielkość inwestycji i liczbę nowotworzonych miejsc pracy związanych z tymi inwestycjami – preferowane będą rozwiązania innowacyjne w skali światowej oraz obejmujące komponent B+R;
- 8) nowe inwestycje prowadzące do utworzenia dużej liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach z sektora nowoczesnych usług;
- 9) nowe inwestycje związane z rozpoczęciem przez przedsiębiorców działalności B+R²³.

Uprawnionymi do ubiegania się o wsparcie dla swoich działań są tylko przedsiębiorcy. Priorytet, ze względu na obszar wsparcia, jest jednym z bardziej istotnych w całym POIG. Zakłada się, że przyczyni się m.in. do wzrostu liczby przedsiębiorstw o charakterze innowacyjnym, wzrostu nakładów na B+R oraz wzrostu poziomu nowych inwestycji w przedsiębiorstwach. Realizacja priorytetu przyczyni się osiągnięciu następujących wskaźników:

Tabela 11. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu czwartego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów	0	1750

²³ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 109-110.

2.	Liczba wspartych przedsiębiorstw (w tym MŚP), które wprowadziły innowacje samodzielnie	0	1200/530
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn), w tym w MŚP [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	0	42500 17000/25500 (MŚP 2550)
2.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które w wyniku wsparcia rozpoczęły lub rozwinęły dotychczas prowadzoną działalność B+R	0	90 (MŚP 60)
3.	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy B+R w sektorze przedsiębiorstw (w tym MŚP) powstałych w wyniku udzielonego wsparcia	0	1500
4.	Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw	0	800
5.	Liczba patentów przyznanych przedsiębiorstwom (w tym MŚP) w ramach realizowanych projektów	0	100 (MŚP 20)
6.	Liczba MŚP, które w ramach udzielonego wsparcia wprowadziły innowacje organizacyjne		240
7.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które otrzymały wsparcie na wprowadzenie technologii środowiskowych lub na rozwój eko-produktów	0	157 (150)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 111-112.

Wsparciem ma być objętych 1750 projektów w wyniku realizacji, których powstanie 42 500 nowych miejsc pracy. Przedsiębiorstwa rozpoczną działalność B+R, co przełoży się na powstanie 1500 nowo utworzonych miejsc pracy w sektorze B+R. Realizacja priorytetu przyczyni się także do pogłębienia współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw. W ramach projektów współfinansowanych z priorytetu ma zostać przyznanych przedsiębiorcom 100 patentów.

Priorytet piąty, zatytułowany dyfuzja innowacji, stawia sobie za cel zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług i infrastruktury służącej wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego, a także

wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw poprzez rozwój powiązań kooperacyjnych²⁴. Wsparciem będą objęte działania prowadzące do rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym. Piąta oś priorytetowa w szczególności będzie wspierać wspólne przedsięwzięcia doradcze i inwestycyjne wpływające na ułatwienie transferu i dyfuzji wiedzy oraz innowacji pomiędzy kooperującymi podmiotami. Preferowane jest wsparcie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorcami oraz przedsiębiorcami a ośrodkami naukowo-badawczymi z udziałem MŚP. Oś priorytetowa piąta dopuszcza następujące działania:

- 1) inwestycje, doradztwo i szkolenia związane z rozwojem powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym klastrów;
- 2) kompleksowe wsparcie ośrodków innowacyjności, m.in. parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii, zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym;
- 3) wsparcie budowy i rozwoju sieci otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców;
- 4) wsparcie wykorzystania praw własności przemysłowej oraz praw autorskich i pokrewnych przez przedsiębiorców;
- 5) promocja i informacja w zakresie własności przemysłowej i wzornictwa przemysłowego²⁵.

O wsparcie w ramach osi priorytetowej mogą ubiegać się grupy przedsiębiorców, klastry, łańcuchy produkcyjne MŚP i dużych przedsiębiorstw, sieci technologiczne oraz instytucje otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym. Dofinansowanie mogą także uzyskać przedsiębiorcy oraz podmioty zarządzające parkami technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii itp. Realizacja priorytetu ma przynieść efekty w postaci:

²⁴ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 114.

²⁵ *Ibidem*, s. 116.

Tabela 12. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu piątego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów	0	670
2.	Liczba podmiotów zaangażowanych w działania kooperacyjne (z podziałem na przedsiębiorców (w tym MŚP) oraz IOB	0	600 (P 520, MŚP 433, IOB 80)
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które wdrożyły innowację przy pomocy IOB	0	600
2.	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia (O/K/M) [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	0	1350/540/810
3.	Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw	0	50
4.	Liczba zgłoszeń patentowych przedsiębiorstw do EPO i USPTO w wyniku udzielonego wsparcia	0	200
5.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które skorzystały z usług wspartych IOB	0	4000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 118.

Przewiduje się, że w ramach priorytetu zostanie zrealizowanych 670 projektów. Ich realizacja wpłynie na zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw oraz liczby powiązań kooperacyjnych. Wzrośnie rola instytucji otoczenia biznesu szczególnie w procesie transferu innowacji do przedsiębiorstw oraz liczba patentów. W ramach priorytetu są realizowane cztery działania.

Priorytet szósty – polska gospodarka na rynkach międzynarodowych – ma na celu poprawę wizerunku Polski jako atrakcyjnego partnera gospodarczego, miejsca nawiązania wartościowych kontaktów handlowych, lokowania inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju usług turystycznych. Funkcjonowanie gospodarki w warunkach jednolitego rynku europejskiego zmusza do podnoszenia standardów prowadzenia działalności gospodarczej. Dlatego są wspierane działania mające na celu promocję eksportu i promocję sprzedaży na jednolitym rynku europejskim innowacyjnych towarów i usług

wytworzonych na terenie Polski. Wsparciem objęte zostały także inwestycje i promocje w zakresie ponadregionalnych produktów turystycznych, w szczególności związanych z organizacją przez Polskę EURO 2012. W szczególności na wsparcie mogą liczyć następujące działania:

- 1) kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorców MŚP zainteresowanych nawiązaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi obejmujące w szczególności doradztwo i szkolenia w zakresie promocji sprzedaży za granicą JRE i promocji eksportu, badania rynków zagranicznych, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych (wsparcie to nie obejmuje pomocy publicznej na działalność związaną z wywozem produktów);
- 2) rozwój sieci centrów obsługi inwestorów;
- 3) przygotowanie dużych terenów inwestycyjnych, w zakresie prac studyjno-koncepcyjnych, umożliwiających realizację inwestycji m.in. typu *brownfield*, *greyfield* oraz *greenfield*;
- 4) przedsięwzięcia niezbędne z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej;
- 5) inwestycje w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym inwestycje przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych;
- 6) budowa i rozwój internetowego systemu obsługi przedsiębiorców poszukujących partnerów handlowych oraz możliwości podjęcia inwestycji na terenie Polski²⁶.

O wsparcie mogą się ubiegać w szczególności instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym wspierające promocję gospodarczą i turystyczną Polski, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne oraz przedsiębiorcy. Zakłada się osiągnięcie następujących wskaźników:

²⁶ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 122-123

Tabela 13. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu szóstego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów (w tym z zakresu turystyki)	0	4600 (20)
2.	Liczba nowoutworzonych i wspartych centrów obsługi inwestora	0	16
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba wejść do baz danych powstałych lub ulepszonych ramach osi 6	0	40 000
2.	Liczba wspartych MŚP zdobywających pierwsze zamówienia spoza Polski w ciągu 2 lat od momentu uzyskania wsparcia	0	885
3.	Liczba wspartych MŚP, które zwiększyły eksport lub sprzedaż na JRE w wyniku wsparcia	0	2000
4.	Liczba terenów inwestycyjnych przygotowanych przy wsparciu POIG	0	140
5.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które skorzystały z usług wspartych IOB	0	4000
6.	Liczba osób korzystających z produktów turystycznych powstałych w wyniku wsparcia POIG	0	3,3 mln

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 123-124.

W ramach szóstej osi priorytetowej ma być zrealizowanych aż 4800 projektów. Dzięki nim powstanie lub uzyska wsparcie 16 centrów obsługi inwestorów. Zwiększy się ruch turystyczny w Polsce oraz wartość eksportu. Znaczące efekty ma przynieść również promocja eksportu, która zaowocuje nowymi zamówieniami.

Priorytet siódmy, zatytułowany społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji, stawia sobie za cel poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej przez zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej dla obywateli i przedsiębiorców. Dostęp do informacji i usług jest w dzisiejszych czasach jednym z istotniejszych elementów, od których zależy pozycja gospodarki na rynku międzynarodowym. Szczególnie ważna jest dostępność do usług

elektronicznych, świadczonych przez administrację publiczną na rzecz obywateli i przedsiębiorstw oraz przez przedsiębiorstwa sobie nawzajem i obywatelom. Zadaniem działań prowadzonych w ramach priorytetu będzie utworzenie zintegrowanych platform, dzięki którym świadczone będą elektroniczne usługi publiczne na rzecz obywateli i przedsiębiorstw. W ramach priorytetu będą realizowane następujące działania:

- 1) budowa współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą e-usługi dla obywateli i przedsiębiorstw, m.in.: zabezpieczenie społeczne, podatki, zamówienia publiczne, rejestracja działalności gospodarczej, rejestry sądowe, ochrona zdrowia, ochrona środowiska;
- 2) przebudowa, dostosowanie i wdrożenie rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej do współdziałania, w celu ich usprawnienia, integracji i umożliwienia świadczenia usług drogą elektroniczną, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej dla jednostek administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) rozwój systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej);
- 4) projekt systemowy, mający na celu zapewnienie synergii działań w zakresie e-administracji prowadzonych na szczeblu centralnym i regionalnym²⁷.

Z dofinansowania mogą skorzystać jednostki administracji państwowej, rządowej, podległe im jednostki oraz konsorcja jednostek prowadzących państwowe ewidencje i rejestry na podstawie ustaw. Zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

Tabela 14. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu siódmego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów z zakresu e-administracji	0	31

²⁷ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., 128.

2.	Liczba portali dziedzinowych i platform e-usług powstałych i zmodernizowanych w wyniku realizacji osi priorytetowej	0	13
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba udostępnionych na platformach elektronicznych administracji publicznej usług publicznych ujętych w klasyfikacji Unii Europejskiej	0	24
2.	Liczba rejestrów publicznych udostępnionych on-line w wyniku realizacji osi priorytetowej	0	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 129.

Realizacja priorytetu umożliwi wprowadzenie elektronicznego obiegu spraw i dokumentów w administracji publicznej, z wykorzystaniem podpisu elektronicznego i systemu elektronicznych tożsamości. Zwiększeniu ulegnie zakres wykorzystania istniejących rejestrów państwowych oraz zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej. Poprawie ulegnie dostęp do informacji publicznej.

Priorytet ósmy – społeczeństwo informacyjne – zwiększenie innowacyjności gospodarki ma na celu stymulowanie rozwoju gospodarki elektronicznej przez wspieranie tworzenia nowych, innowacyjnych e-usług, innowacyjnych rozwiązań elektronicznego biznesu oraz zmniejszenie technologicznych, ekonomicznych i mentalnych barier wykorzystywania e-usług w społeczeństwie. Funkcjonowanie na jednolitym rynku europejskim oraz globalizacja stawia nowe wyzwania. Usługi świadczone w formie cyfrowej stają się wymogiem decydującym o konkurencyjności działalności gospodarczej. W ramach niniejszej osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:

- 1) wsparcie dla nowo tworzonych mikro- i małych i średnich przedsiębiorstw świadczących e-usługi,
- 2) wspieranie e-usług między przedsiębiorstwami (B2B),
- 3) wspieranie działań z zakresu e-integracji przez wspieranie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu,
- 4) wsparcie dostarczania dostępu do Internetu szerokopasmowego na etapie tak zwanej „ostatniej mili” przez MŚP²⁸.

²⁸ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 133-134.

O wsparcie w ramach ósmej osi priorytetowej mogą się ubiegać mikro-, mali i średni przedsiębiorcy oraz jednostki samorządu terytorialnego, ich konsorcja oraz konsorcja jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Priorytet ma generować wiele efektów:

Tabela 15. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu ósmego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba wspartych projektów z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego	0	13 000
2.	Liczba wspartych przedsiębiorstw (w podziale na mikro-, małe i średnie)	0	11 400
3.	Liczba gospodarstw domowych z grupy docelowej, które uzyskały szerokopasmowy dostęp do Internetu	0	100 000
4.	Liczba inwestycji w budowę szerokopasmowego dostępu do Internetu	0	800
Wskaźniki rezultatu			
1.	Liczba przedsiębiorców objętych wdrożonym i/lub zintegrowanym systemem informatycznym typu B2B	0	5300
2.	Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	0	17 500
3.	Liczba usług elektronicznych przygotowywanych do świadczenia w wyniku realizacji 8 osi priorytetowej	0	11 000
4.	Liczba osób przeszkolonych w zakresie informatyki i wykorzystania Internetu	0	60 000
5.	Penetracja linii z szerokopasmowym dostępem do sieci Internet (144kbit/s)	3,9%	14,9%
6.	Liczba abonentów usługi internetowej realizowanej za pomocą wybudowanej infrastruktury „ostatniej mili”	0	32 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 134-135.

Realizacja priorytetu ósmego ma zaowocować wieloma efektami. Znaczna liczba gospodarstw domowych uzyska dostęp do szerokopasmowego Inter-

netu. Ponad 5 tys. przedsiębiorstw zostanie objętych zintegrowanym systemem informatycznym typu B2B. Przygotowanych zostanie 11 tys. usług elektronicznych a 60 tys. osób zostanie przeszkolonych w zakresie informatyki i wykorzystania Internetu.

Ostatnim, dziewiątym priorytetem jest pomoc techniczna. Celem tego priorytetu jest zapewnienie wsparcia dla procesu zarządzania, wdrażania i monitorowania POIG oraz efektywnego, zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi, wykorzystania finansowego wkładu UE oraz środków krajowych. Realizowane będą następujące typy działań:

- 1) wsparcie zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę. Finansowanie kosztów zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za realizację działań POIG będzie udzielane w ramach komponentu pomocy technicznej POIG, natomiast finansowanie kosztów zatrudnienia w instytucji zarządzającej oraz w instytucjach pełniących funkcję instytucji pośredniczących będących jednocześnie organami administracji rządowej będzie udzielane w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.
- 2) podnoszenie kwalifikacji pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę oraz promocję,
- 3) koszty zarządzania i wdrażania POIG, w szczególności:
 - a) kosztów naboru i selekcji projektów,
 - b) kontroli,
 - c) oceny,
 - d) organizacji spotkań, komitetów, grup zespołów,
 - e) przygotowania analiz, badań, ocen, sprawozdań,
 - f) finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych,
 - g) gromadzenia, przetworzenia i analizowania danych,
 - h) przygotowania dokumentacji dla kluczowych i dużych projektów, tak zwanych *project pipeline*,
- 4) finansowanie kosztów procesu ewaluacji POIG,
- 5) finansowanie kosztów organizacyjnych i administracyjnych związanych z realizacją celów POIG,
- 6) zakup sprzętu, oprogramowania i wyposażenia służącego realizacji celów POIG,

- 7) finansowanie kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych,
- 8) finansowanie działań z zakresu komunikacji i promocji oraz działań szkoleniowych wspomagających system wdrażania i zarządzania POIG,
- 9) finansowanie działań służących zakończeniu wdrażania Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006,
- 10) finansowanie kosztów archiwizacji dokumentów,
- 11) finansowanie kosztów wynajmu, przygotowania, modernizacji i adaptacji pomieszczeń na potrzeby zarządzania i wdrażania POIG²⁹.

Z dofinansowania mogą skorzystać wyłącznie instytucje zaangażowane bezpośrednio w zarządzanie oraz wdrożenia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Zakłada się osiągnięcie następujących wskaźników:

Tabela 16. Zakładane wskaźniki realizacji priorytetu dziewiątego POIG

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu	0	25 000
2.	Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery)	0	1000
3.	Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych	0	2500
4.	Liczba wykonanych przez ewaluatorów zewnętrznych ekspertyz, analiz, badań, studiów, ocen, opracowań i koncepcji	0	250
5.	Liczba zorganizowanych konferencji, spotkań, seminariów	0	500
6.	Liczba uczestników szkoleń	0	15 000
Wskaźniki rezultatu			
1.	Średni czas wypłaty środków na podstawie wniosku o płatność	400	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 140.

²⁹ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka..., s. 138-139.

Zadaniem priorytetu jest przygotowanie kadry i stworzenie im warunków gwarantujących sprawne i zgodne z prawem realizowanie całego programu. Do obsługi programu zaplanowano zatrudnienie 25 tys. osób. Warto odnotować, iż rezultatem realizacji działania ma być bardzo duże przyspieszenie wypłat środków na podstawie wniosków o płatność.

3. Wpływ realizacji POIG na sytuację przedsiębiorstw

3.1. Poziom realizacji

Nadrzędnym celem POIG jest stymulowanie działalności innowacyjnej sektora przedsiębiorstw poprzez pomoc materialną i niematerialną, wsparcie dla powstających przedsiębiorstw, budowę otoczenia biznesu i zaplecza naukowo-badawczego. Łącznie na POIG przeznaczonych jest ponad 9,7 mld EUR środków publicznych. Składają się na nie ponad 8,25 mld środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz prawie 1,47 mld z krajowych środków.

Tabela 17. Wydatki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w EUR

Program	Środki z EFRR	Krajowe środki publiczne	Ogółem
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	8 650 000 000	1 530 000 000	10 180 000 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Szczegółowego opisu priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Według danych na dzień 31 sierpnia 2012 r. Instytucja Zarządzająca zatwierdziła 12 507 projektów³⁰. Ogólna wartość złożonych projektów wyniosła

³⁰ Wszystkie poniższe dane są prezentowane na podstawie informacji zawartych w Krajowym Systemie Informacji SIMIK 07-13. W systemie są zbierane podstawowe dane dotyczące programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Forma oraz zakres wymaganych przez Komisję Europejską informacji został określony w art. 58 lit. d rozporządzenia ogólnego Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku, ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, oraz Funduszu Spójności uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, Dz. Urz. WE L 210 z 31 lipca 2006 roku. Wspiera on bieżący proces zarządzania i monitorowania w zakresie programów

56,92 mld zł. Dofinansowanie osiągnęło 31,64 mld zł, natomiast wartość środków pochodzących z budżetu UE wyniosła 26,90 mld zł. Należy jednak pamiętać, iż zasady finansowania POIG przewidują, iż dofinansowanie w ramach POIG następuje na zasadzie refundacji kosztów. W związku z tym, wartość zainwestowanych środków jest znacznie mniejsza od tzw. środków zakontraktowanych. Wartość tą można oszacować na podstawie złożonych wniosków o płatność. Do dnia 31 sierpnia 2012 r. złożono wnioski o płatność na ogólną wartość 28,75 mld zł. Wartość dofinansowania wyniosła 13,88 mld, a dofinansowania z budżetu UE 11,80 mld zł.

Tabela 18. Wartość wniosków o płatność wg form prawnych na dzień 31.08.2012

Forma prawna	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie	Dofinansowanie UE
Inne	49 215 464,12	43 850 682,64	22 467 061,68	19 097 002,44
jst	526 223 236,21	458 987 068,53	327 141 984,89	279 034 249,61
Organ władzy, administracji rządowej	1 583 567 856,36	1 305 580 839,81	1 298 661 746,18	1 104 043 298,37
Organizacja non profit	494 796 751,50	434 734 455,72	419 669 625,72	356 911 438,23
Przedsiębiorstwa	20 407 852 366,17	13 979 704 398,03	7 588 537 326,54	6 450 081 536,23
Uczelnie, jednostki naukowe	5 693 074 267,95	4 230 174 091,13	4 227 345 308,92	3 593 240 236,42
Razem	28 754 729 942,31	20 453 031 535,86	13 883 823 053,93	11 802 407 761,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w systemie SIMIK07-13.

Największą wartość osiągnęły wnioski o płatność złożone przez przedsiębiorstwa – ponad 20 mld zł, a dofinansowanie z budżetu UE wyniosło prawie 6,5 mld zł. Znaczne wsparcie uzyskały również uczelnie i jednostki naukowe wspierające pracami badawczo-rozwojowymi działalność przedsiębiorstw.

współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. SIMIK jest dostępny na stronie internetowej: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/Strony/KSI_raporty.aspx

Łączna wartość złożonych wniosków o płatność wyniosła niespełna 7 mld zł, a wartość dofinansowania z budżetu UE prawie 3,6 mld zł.

Najwięcej środków wydano dotychczas na inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.). Ogółem wydatki na ten cel osiągnęły wartość ponad 16 mln zł, zaś wartość dofinansowania z budżetu UE ponad 4,3 mld zł. Znaczne środki finansowe wydatkowane zostały na działalność B+RT prowadzoną w ośrodkach badawczych. Łącznie wydano na ten cel ponad 3,3 mld zł, a dofinansowanie z budżetu UE osiągnęło wartość niespełna 1,8 mld zł. Na trzecim miejscu pod względem wartości wydatkowanych środków znalazła się Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych.

Próbę całościowej oceny wpływu polityki spójności na kształtowanie się głównych wskaźników gospodarczych podjął się Instytut Badań Strukturalnych na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach Pomocy Technicznej współfinansowanej z budżetu UE³¹. Raport obejmuje analizę lat 2004-2020, przy czym lata 2004-2011 ma charakter *ex post*. Z raportu wynika generalnie znaczący i pozytywny wpływ wykorzystania funduszy. Jednakże twórcy raportu przewidują, iż fundusze unijne będą miały niewielki wpływ na strukturę sektorową polskiej gospodarki, gdyż największy wpływ na nią będą miały trendy długookresowe. Przewiduje się, że ze względu na strukturę wsparcia wzmocniony zostanie sektor przemysłowy oraz rolnictwo. Spadnie natomiast udział sektora usług.

Z kolei w raporcie przygotowanym przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową oraz Prevision wynika, iż polityka spójności wpłynie na podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw szczególnie w sektorze wytwórczym o wysokiej wartości dodanej³².

³¹ Wpływ realizacji polityki spójności na kształtowanie się głównych wskaźników dokumentów strategicznych – Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006 i Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 oraz innych wybranych wskaźników makroekonomicznych na poziomie krajowym i regionalnym, Raport roczny 2011, Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2012, s. 56-57.

³² T. Kaczor, J. Mackiewicz-Łyziak, M. Michniewicz, *Wpływ realizacji polityki spójności na kształtowanie się głównych dokumentów strategicznych NPR 2005-2006 i NSS 2007-2013*, Warszawa 2012, s. 64-65.

Tabela 19. Wartość wniosków o płatność według tematu priorytetu na dzień 31 sierpnia 2012

Temat priorytetu	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie	Dofinansowanie UE
01 Działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych	3 316 536 391,11	2 080 169 351,07	2 078 763 507,13	1 766 944 431,25
02 Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informacyjne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	2 249 186 383,28	2 017 257 445,25	2 017 257 445,25	1 714 668 828,33
03 Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa postnatalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz begunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.)	649 986 578,17	490 896 652,91	457 502 807,73	388 877 386,36
04 Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)	1 275 776 006,56	832 269 205,82	414 504 743,53	352 329 027,88
05 Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	930 942 884,67	773 673 229,48	728 389 952,15	618 960 218,32
07 Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)	16 001 176 564,63	10 604 829 122,83	5 112 660 368,20	4 345 761 311,80
08 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	12 233 004,49	10 129 872,53	8 629 429,95	8 480 720,38
09 Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	25 895 664,95	23 593 307,67	22 042 605,30	18 736 214,01
11 Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)	1 151 215 499,36	959 410 585,60	959 410 585,60	815 435 621,59
13 Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	715 152 309,28	591 227 255,76	535 337 483,25	455 036 990,70
14 Usługi i aplikacje dla MŚP (e-handel, kształcenie i szkolenie, tworzenie sieci itp.)	754 145 954,53	620 559 880,72	435 143 370,19	369 865 632,70
15 Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie	621 197 249,73	520 528 188,21	397 707 335,21	338 057 759,77
57 Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	720 849 807,29	609 431 006,00	398 523 807,82	339 001 061,44
62 Rozwój systemów i strategii uczenia się przez całe życie w przedsiębiorstwach; szkolenia i usługi na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian; promowanie przedsiębiorczości i innowacji	33 845 014,99	27 142 356,99	26 165 537,60	22 240 706,99
85 Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola	249 347 600,40	245 733 368,51	245 603 368,51	208 762 676,24
86 Ocena, badania/eksperytyzy, informacja i komunikacja	47 243 028,87	46 180 706,51	46 180 706,51	39 249 173,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w systemie SIMIK07-13.

POIG we wszystkich swoich działaniach zakłada wzrost innowacyjności, wychodząc z założenia, iż jest ona głównym elementem konkurencyjności przedsiębiorstw i gospodarki krajowej. Polityka innowacyjna jest jednym z kluczowych czynników decydujących o kondycji przedsiębiorstw w okresie kryzysu i ma zasadnicze znaczenie dla jego przezwyciężenia. Założenia te w sposób szczególny nabierają znaczenia w obliczu światowego kryzysu gospodarczego. Jednym ze wskaźników służących do oceny innowacyjności jest odsetek przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe. Najnowsze badania obejmujące przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 pracowników w 27 państwach członkowskich wykazały, że pomiędzy rokiem 2006 a 2008 aż 51,5% przedsiębiorstw z branży przemysłowej i usługowej prowadziła działalność innowacyjną³³. Najwyższy wskaźnik innowacyjności zanotowano w Niemczech 79,9%, Luksemburgu 64,7%, Belgii 58,1%, Portugalii 57,8%, oraz Irlandii 56,5%. Polska znajduje się na przedostatnim miejscu ze wskaźnikiem 27,9%, który spadł w porównaniu z poprzednim okresem. Za Polską znajduje się tylko Łotwa (24,3%), natomiast Polskę bezpośrednio wyprzedzają Węgry (28,9%), Litwa (30,3%) i Bułgaria (30,8%)³⁴.

Niestety, systematycznie spada w Polsce udział przedsiębiorstw, które prowadziły działalność innowacyjną w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. W przemyśle, w latach 2004-2006 wynosił on 23,2%, a w latach 2006-2008 osiągnął 21,3%. Natomiast w sektorze usług wynosił on odpowiednio 21,2% i 15,6%.³⁵ Także w następnych latach 2008-2010 odnotowujemy w Polsce kolejny spadek odsetka przedsiębiorstw przemysłowych i sektora usług aktywnych innowacyjnie w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. Odsetek ten wynosił odpowiednio 17,1% w przemyśle i 12,8% w sektorze usług³⁶. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych wprowadzonych na rynek w latach 2008-2010 wyniósł w 2010 r. w przedsiębiorstwach przemysłowych 11,3%, a dla podmiotów sektora usług 4,1%. Wielkość nakładów na działalność innowacyjną w 2006 r. w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych wyniosła

³³ Na ostatnim miejscu znajdowała się Litwa. Eurostat, Science, technology and innovation in Europe, 2012 edition, Luxembourg 2012, s. 72.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006-2008, Notka informacyjna, GUS, Warszawa 2009, s. 1.

³⁶ Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, GUS, Warszawa 2012, s. 18.

17,84 mld zł, a w 2008 r. wzrosła do kwoty 25,59 mld zł, a w 2010 r. spadła o 7,27% i osiągnęła wartość 23,73 mld zł. W ostatnim okresie – 2008-2010 z budżetu UE przedsiębiorstwa pozyskały na ten cel kwotę 1,55 mld zł, co stanowi 6,56% poniesionych nakładów³⁷. Z kolei, wielkość nakładów na działalność innowacyjną 2006 r. w sektorze usług wyniósł 8,28 mld zł, a w 2008 r. 12,6 mld zł. W 2010 r. w sektorze usług również odnotowujemy spadek nakładów o 14,3% i wyniosły one 10,8 mld zł³⁸. Udział budżetu UE w ostatnim okresie w nakładach wyniósł 2,3% i osiągnął kwotę 252,3 mln zł³⁹.

Pomimo znacznych środków unijnych, przeznaczanych na działalność innowacyjną, głównym źródłem finansowania nakładów na działalność innowacyjną w roku 2010 były środki własne przedsiębiorstw. Stanowiły one 75,2% całości poniesionych nakładów w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz 85,7% w przedsiębiorstwach sektora usług. Porównanie wyników analiz prowadzonych przez GUS wskazuje na obniżający się poziom innowacyjności polskich przedsiębiorstw w porównaniu z przedsiębiorstwami europejskimi⁴⁰. Niewiele Polskich przedsiębiorstw prowadzi działalność badawczo-rozwojową. Jedynie 33% polskich firm innowacyjnych sektora przemysłowego prowadziła samodzielną działalność badawczo-rozwojową, a poniesione nakłady stanowiły jedynie 8,1% ogólnych nakładów na innowacje⁴¹. POIG nie powstrzymał zatem spadku poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw w porównaniu do przedsiębiorstw europejskich.

Częściowo odpowiedź za ten stan rzeczy daje analiza realizacji założonych wskaźników. Wskaźniki w priorytecie pierwszym są dotychczas osiągnięte na stosunkowo niskim poziomie. Jedynie liczba zgłoszonych patentów osiągnęła 27% zakładanych.

³⁷ *Ibidem*, s. 93; Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006-2008..., s. 3.

³⁸ Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, s. 55; Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006-2008..., s. 3.

³⁹ Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, s. 98.

⁴⁰ Raport końcowy z badań pt.: Ocena stanu realizacji 1. I 2. Priorytetu Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w połowie okresu programowania, Evaluation for Government Organization, Warszawa 05-10-2011, s. 35-36. K. Koziół-Nadolna, *Analiza działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w Polsce w latach 2006-2008*, Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US, Nr 21/2011, s. 71-81.

⁴¹ Raport końcowy z badań pt.: Ocena stanu realizacji 1. I 2. Priorytetu Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka..., s. 37.

Tabela 20. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie pierwszym POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów	1620	183	11,3%
2.	Liczba nowych etatów (EPC) związanych z działalnością B+R powstałych w związku z realizacją projektów	3400	170	5%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba skomercjalizowanych wyników badań B+R wykonanych w jednostkach naukowych dofinansowanych w ramach PO IG	420	8	1,9%
2.	Liczba zgłoszeń patentowych jako efekt realizacji projektów	300	81	27%
3.	Nakłady na działalność B+R ponoszone przez przedsiębiorców w związku z realizacją projektów [w mln PLN]	1770	140,2	7,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 92 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 r., załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

Z zakładanych 3400 etatów związanych z działalnością B+R powstało jedynie 170, co stanowi 5% zakładanego poziomu. Komercjalizacja wyników badań B+R wykonanych w jednostkach naukowych dofinansowanych w ramach POIG osiągnęła poziom 1,9%. Natomiast nakłady na działalność B+R ponoszone przez przedsiębiorców w związku z realizacją projektów wyniosły 140,2 mln zł i osiągnęły 7,9% zakładanej wartości.

Bardzo powoli przebiega realizacja priorytetu drugiego, zatytułowanego infrastruktura sfery B+R. Wszystkie wskaźniki rezultatu pozostają niemalże na zerowym poziomie. Zakładano, że wspartych zostanie 60 projektów infrastruktury B+R, a dotychczas takie wsparcie uzyskały jedynie 2 projekty. Przewidy-

wano również objęcie wsparciem przy budowie lub modernizacji 200 laboratoriów. Wsparcie takie uzyskało dotychczas jedynie 6 laboratoriów. Warto odnotować, iż tylko jedno przedsiębiorstwo skorzystało dotychczas z usług wspartych laboratoriów badawczych i specjalistycznych.

Tabela 21. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie drugim POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów infrastruktury B+R	60	2	3,3%
2.	Liczba utworzonych i zmodernizowanych laboratoriów	200	6	3%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Udział środków (w tym budżetowych i POIG) przeznaczonych na zakup aparatury naukowo-badawczej o znaczeniu środowiskowym w kwocie całości środków przeznaczonych na zakup aparatury B+R	30%	Brak danych	Brak danych
2.	Liczba nowych etatów (EPC) związanych z utrzymaniem i obsługą infrastruktury B+R powstałych w wyniku realizacji projektów	1000	6	0,6%
3.	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług wspartych laboratoriów badawczych i specjalistycznych (łącznie)	1200	1	0,08%
4.	Liczba uzyskanych akredytacji przez wsparte laboratoria badawcze i specjalistyczne	50	0	0,0%

5.	Liczba jednostek naukowych korzystających z elektronicznych baz danych oraz czasopism w wersji elektronicznej	100	0	0,0%
----	---	-----	---	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 98 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

W priorytecie trzecim także możemy odnotować niewielkie efekty wsparcia. Do końca 2011 r. tylko 2 wobec 355 zakładanych nowopowstałych przedsiębiorstw skorzystało ze wsparcia. Nie odnotowano żadnych inwestycji w przedsiębiorstwa typu *seed* oraz *start-up*. Przedsiębiorcy wykazali natomiast pewne zainteresowanie kapitałem wysokiego ryzyka.

Tabela 22. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie trzecim POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów	200	100	50%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	4500 1800/2700	3	0,07%
2.	Liczba przedsiębiorstw korzystających z kapitału wysokiego ryzyka i dokapitalizowania przez inwestorów prywatnych (fazy <i>seed</i> , <i>start-up</i> , <i>expansion</i> – ogółem) w ramach udzielonego wsparcia	500	60	12%
3.	Liczba wspartych nowopowstałych przedsiębiorstw (w okresie do 2 lat od	355	2	0,6%

	utworzenia)			
4.	Odsetek nowych MŚP wspartych w ramach osi priorytetowej, funkcjonujących 18 miesięcy po uzyskaniu wsparcia	75%	100%	133,33%
5.	Liczba inwestycji w przedsiębiorstwa typu <i>seed</i>	18	0	0,0%
6.	Liczba inwestycji w przedsiębiorstwa typu <i>start-up</i>	37	0	0,0%
7.	Wartość zmobilizowanych środków prywatnych na finansowanie innowacyjnych przedsięwzięć	140 mln EUR	25,66 mln EUR	18,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 103-104 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

Analiza pokazuje, iż sprawniej następuje osiąganie wskaźników w ramach priorytetu czwartego inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia. Ze wsparcia skorzystało już ponad 22% zakładanej liczby przedsiębiorstw. We wspartych przedsiębiorstwach utworzono ponad 8,5 tys. nowych miejsc pracy. Przedsiębiorstwa uzyskały również wsparcie na rozpoczęcie bądź rozwój dotychczas prowadzonej działalności B+R. Przekroczono o ponad 40% zakładaną liczbę nowych miejsc pracy B+R w sektorze przedsiębiorstw. W niewielkim stopniu zrealizowano natomiast założenia dotyczące liczby patentów przyznanych przedsiębiorstwom w ramach realizowanych projektów.

Tabela 23. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie czwartym POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów	1750	277	15,5%
2.	Liczba wspartych przedsiębiorstw (w tym MŚP), które wprowadziły innowacje samodzielnie	1200/530	271 (175)	22,6%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych	42500 17000/25500	8568 (K: 624, M: 1296, MŚP - 1213)	20,2%

	przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn), w tym w MŚP [Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)]	(MŚP 2550)		
2.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które w wyniku wsparcia rozpoczęły lub rozwinęły dotychczas prowadzoną działalność B+R	90 (MŚP 60)	30 (MŚP 19)	33,3%
3.	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy B+R w sektorze przedsiębiorstw (w tym MŚP) powstałych w wyniku udzielonego wsparcia	1500	2151	143,4%
4.	Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw	800	0	0%
5.	Liczba patentów przyznanych przedsiębiorstwom (w tym MŚP) w ramach realizowanych projektów	100 (MŚP 20)	6	6,2%
6.	Liczba MŚP, które w ramach udzielonego wsparcia wprowadziły innowacje organizacyjne	240	72	30%
7.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które otrzymały wsparcie na wprowadzenie technologii środowiskowych lub na rozwój eko-produktów	157 (150)	18(10)	11,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 111-112 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

Zakładane rezultaty w priorytecie piątym zostały osiągnięte na poziomie kilku procent. Niewiele podmiotów zaangażowało się w działania kooperacyjne. Jeszcze mniej przedsiębiorstw wdrożyło innowację przy pomocy IOB. Zakładaną liczbę zgłoszonych patentów osiągnięto na poziomie 5,5%. Dotychczas nie powstało ani jedno nowe miejsce pracy w przedsiębiorstwach objętych wsparciem. Na bardzo niskim poziomie przebiega współpraca jednostek na-

ukowo-badawczych i przedsiębiorstw. Zakładano zrealizowanie 50 wspólnych projektów, a obecnie zrealizowano zaledwie dwa projekty.

Tabela 24. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie piątym POIG

Lp	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 roku	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów	670	53	7,9%
2.	Liczba podmiotów zaangażowanych w działania kooperacyjne (z udziałem na przedsiębiorców (w tym MŚP) oraz IOB)	600 (P 520, MŚP 433, IOB 80)	31 (P: 25; MŚP: 24; IOB: 6)	5,2%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które wdrożyły innowację przy pomocy IOB	600	25(24)	4,2%
2.	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia (O/K/M) [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	1350/540/810	0	0,0%
3.	Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw	50	2	4%
4.	Liczba zgłoszeń patentowych przedsiębiorstw do EPO i USPTO w wyniku udzielonego wsparcia	200	11	5,5%
5.	Liczba przedsiębiorstw (w tym MŚP), które skorzystały z usług wspartych IOB.	4000	431	10,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 118 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

Jeszcze gorzej prezentuje się realizacja priorytetu szóstego. Chociaż wsparcie uzyskało prawie 33% zakładanej liczby projektów, to jak na razie efekty są w większości przypadków na zerowym poziomie. Nie powstało oraz nie uzyskało wsparcia żadne centrum obsługi inwestora, wsparcia nie uzyskało żadne MŚP oraz nie zwiększyło swojego eksportu lub sprzedaży na jednolitym rynku europejskim. W niektórych przypadkach osiągnięcie zakładanych wskaźników wydaje się stać pod znakiem zapytania. Przyjęto, iż powstałe centra obsługi inwestora będą obsługiwały projekty inwestycyjne, realizowane przez przedsiębiorstwa. Dotychczas żadne centrum jeszcze nie uzyskało wsparcia w związku, z czym nawet w przypadku otrzymania dofinansowania trudno będzie do końca 2015 r. obsłużyć 600 projektów inwestycyjnych. Udało się natomiast przygotować 19 terenów inwestycyjnych, co stanowi 13,6% zakładanej liczby.

Tabela 25. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie szóstym POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów (w tym turystyka)	4 600 (20)	1514 (0)	32,9%
2.	Liczba nowoutworzonych i wspartych centrów obsługi inwestora	16	0	0,0%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba wejść do baz danych powstałych lub ulepszonych ramach osi 6	40 000	0	0,0%
2.	Liczba wspartych MŚP zdobywających pierwsze zamówienia spoza Polski w ciągu 2 lat od momentu uzyskania wsparcia	885	0	0,0%
3.	Liczba wspartych MŚP, które zwiększyły eksport lub sprzedaż na JRE w wyniku wsparcia	2 000	0	0,0%
4.	Liczba terenów Inwestycyjnych przygotowanych przy wsparciu POIG	140	19	13,6%

5.	Liczba projektów inwestycyjnych obsługiwanych przez wsparte centra obsługi inwestora	600	0	0,0%
6.	Liczba osób korzystających z produktów turystycznych powstałych w wyniku wsparcia POIG	3,3 mln	0	0,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 123-124 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

Najsłabiej ze wszystkich przebiega realizacja priorytetu siódmego – społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji. W tym przypadku nie osiągnięto jeszcze żadnych rezultatów. Wątpliwości budzi podany wskaźnik osiągnięcia rezultatu trzeciego – procent przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w celu interakcji z instytucjami administracji publicznej. Jeżeli wskaźniki produktu pozostają na zerowym poziomie, to nie mogły one spowodować żadnych rezultatów. Zakładając, iż faktycznie wzrosła liczba takich przedsiębiorstw, to z pewnością nie ma to nic wspólnego z realizacją priorytetu siódmego POIG.

Tabela 26. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie siódmym POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów z zakresu e-administracji	31	0	0,0%
2.	Liczba portali dziedzinowych i platform e-usług powstałych i zmodernizowanych w wyniku realizacji osi priorytetowej	13	0	0,0%
3.	Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych systemów informatycznych służących realizacji e-usług	17	0	0,0%

Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba udostępnionych na platformach elektronicznych administracji publicznej usług publicznych ujętych w klasyfikacji Unii Europejskiej	24	0	0,0%
2.	Liczba rejestrów publicznych udostępnionych online w wyniku realizacji osi priorytetowej	26	0	0,0%
3.	Procent przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w celu interakcji z instytucjami administracji publicznej	90%	60,90%	89,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 129 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1, Tabela postępu rzeczowego Programu.

Nie możemy obecnie pochwalić się również osiągniętymi wskaźnikami w priorytecie ósmym – społeczeństwo informacyjne – zwiększenie innowacyjności gospodarki. Ze wsparcia skorzystało zaledwie 8,3% zakładanej liczby przedsiębiorstw. Zrealizowano tylko 10 inwestycji w budowie szerokopasmowego dostępu do Internetu, osiągając poziom 1,25% zakładanych rezultatów. Zakładaną liczbę usług elektronicznych zrealizowano w 11,1%. W wyniku realizacji priorytetu powstało niecałe 6% zakładanej liczby nowych miejsc pracy. Jeszcze słabiej przebiega osiąganie wskaźników skierowanych do gospodarstw domowych i osób fizycznych. Dostęp do szerokopasmowego Internetu uzyskało 0,4% zakładanej liczby gospodarstw domowych, a liczba abonentów usługi internetowej osiągnęła 0,3% zakładanej wartości. Wątpliwość budzi bardzo wysoki wskaźnik liczby przedsiębiorstw objętych wdrożeniem lub zintegrowanym wskaźnikiem systemu B2B oraz penetracji linii szerokopasmowym dostępem do Internetu. Tak wysokie wskaźniki przy zrealizowaniu jedynie 7,3% zakładanej liczby projektów może wskazywać, iż są one zawyżane przez beneficjentów lub też zostały źle oszacowane na etapie planowania POIG.

Tabela 27. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie ósmym POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 roku	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba wspartych projektów z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego	13 000	955	7,35%
2.	Liczba wspartych przedsiębiorstw (w podziale na mikro, małe i średnie)	11 400	949	8,32%
3.	Liczba gospodarstw domowych z grupy docelowej, które uzyskały szerokopasmowy dostęp do Internetu	100 000	410	0,41%
4.	Liczba inwestycji w budowę szerokopasmowego dostępu do Internetu	800	10	1,25%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba przedsiębiorców objętych wdrożonym i/lub zintegrowanym systemem informatycznym typu B2B	5300	10 956	206,71%
2.	Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów [<i>Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)</i>]	17 500	1036	5,92%
3.	Liczba usług elektronicznych przygotowywanych do świadczenia w wyniku realizacji 8 osi priorytetowej	11 000	1224	11,13%
4.	Liczba osób przeszkolonych w zakresie informatyki i wykorzystania Internetu	60 000	495	0,82%
5.	Penetracja linii z szerokopasmowym dostępem do sieci Internet (144kbit/s)	14,9%	16%	107,38

6.	Liczba abonentów usługi internetowej realizowanej za pomocą wybudowanej infrastruktury „ostatniej mili”	32 000	110	0,34%
----	---	--------	-----	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 134-135 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1 Tabela postępu rzeczowego Programu.

Najsprawniej przebiega osiągnięcie wskaźników w priorytecie dziewiątym – pomoc techniczna. Wskaźniki zostały osiągnięte średnio w około 50%. Jedyne w ponad 87% zrealizowano wykonanie ekspertyz, analiz, badań, studiów, opracowań i koncepcji. Realizacja priorytetu miała także wpłynąć na skrócenie czasu wypłat środków na podstawie wniosków o płatność do 30 dni. Na koniec 2011 r., według danych, średni czas wypłaty wynosił 111 dni.

Tabela 28. Poziom realizacji wskaźników w priorytecie dziewiątym POIG

Lp.	Wskaźnik	Zakładana wartość wskaźnika w roku 2015	Poziom osiągnięcia wskaźników na koniec 2011 r.	% osiągnięcia zakładanych wskaźników
Wskaźniki produktu				
1.	Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu	25 000	13119,6	52,5%
2.	Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery)	1000	449,42	44,9%
3.	Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych	2500	1441	57,6%
4.	Liczba wykonanych przez ewaluatorów zewnętrznych ekspertyz, analiz, badań, studiów, ocen, opracowań i koncepcji	250	219	87,6%
5.	Liczba zorganizowanych konferencji, spotkań, seminariów	500	321	64,2%

6.	Liczba uczestników szkoleń	15 000	6256	41,7%
Wskaźniki rezultatu				
1.	Średni czas wypłaty środków na podstawie wniosku o płatność	30	111	33,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w POIG, s. 140 oraz Wskaźników sprawozdania POIG II półrocze 2011 roku, załącznik nr 1, Tabela postępu rzeczowego Programu.

Analizując dotychczasowe efekty realizacji POIG, należy stwierdzić, iż powoli przebiega realizacja tzw. wskaźników twardych, łatwo weryfikowalnych, np. nowe miejsca pracy, liczba zgłoszonych patentów, liczba wspartych przedsiębiorstw itp.

4. Podsumowanie

Podsumowanie osiągnięć POIG po pięciu latach funkcjonowania programu nie wypada pozytywnie. Szczególnie niepokoi niski poziom osiągnięcia wskaźników, które mogłyby stać się podstawą do rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki. W wyniku realizacji POIG planuje się, iż łącznie zostanie utworzonych 71 750 nowych miejsc pracy bezpośrednio związanych z działalnością innowacyjną i naukowo-badawczą. Do końca 2011 r. zatrudniono 11 934 osób, czyli 16,63% zakładanej liczby. Należy przy tym podkreślić, że prawie 72% tej liczby, tj. 8568, powstało w przedsiębiorstwach objętych wsparciem w ramach priorytetu czwartego – inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia. Weryfikacja tego wskaźnika jest bardzo trudna. Przedsiębiorcy, którzy uzyskali wsparcie i deklarowali zatrudnienie w ramach projektu często podają we wskaźnikach każdą zatrudnieniową osobę, niekoniecznie związaną z projektem. Fakt ten niezadko bywa trudny do zweryfikowania na etapie kontroli projektu.

Nadal bardzo słabo przebiega współpraca instytucji naukowo-badawczych z sektorem przedsiębiorstw. Zakładano skomercjalizowanie 420 wyników badań B+R wykonanych w jednostkach naukowych dofinansowanych w ramach POIG. Jak dotychczas udało się skomercjalizować jedynie 8 wyników badań. Jednostki naukowo-badawcze miały także zaangażować się w realizację projektów wspólnie z przedsiębiorstwami. Program zakładał wsparcie łącznie 850 wspólnych projektów. Do końca 2011 r. zrealizowano jedynie 2 wspólne projekty. Bardzo powoli przebiega tworzenie i modernizowanie labo-

ratoriów badawczych i specjalistycznych, które powinny stać się zapleczem nadawczym dla innowacyjnych przedsiębiorstw. Zakładano powstanie w ramach POIG 200 takich laboratoriów, z usług których miało skorzystać 1200 przedsiębiorstw. Dotychczas powstało 6 laboratoriów, które wsparły jedno przedsiębiorstwo. Sytuacja taka ma bez wątpienia wpływ na liczbę zgłoszonych patentów. W ramach programów przewidywano łącznie 600 zgłoszeń patentowych, natomiast dotychczas dokonano 98 zgłoszeń. Cel zrealizowano, zatem w 16,3%.

POIG zakładał także stworzenie pewnych struktur i ośrodków wspierających przedsiębiorców. Wsparcie miało uzyskać 16 istniejących bądź nowych centrów obsługi inwestora. Następnie miały one obsłużyć 600 projektów inwestycyjnych. Wsparcia nie uzyskało żadne centrum. Zakładano, że przy wsparciu POIG przygotowanych zostanie 140 terenów inwestycyjnych. Założenia zrealizowano w 11,4%.

Dotychczas zupełnie nie podjęto działań dotyczących uruchomienia e-usług w administracji. Nie zrealizowano w tym zakresie żadnego projektu. W sprawozdaniu z osiągnięcia wskaźników za drugie półrocze 2011 r. podano, że ponad 89% przedsiębiorstw wykorzystuje Internet w celu interakcji z instytucjami administracji publicznej. W związku z czym uznano, że wskaźnik jest osiągnięty w ponad 99%⁴². Wyniku wskaźnika nie można uznać za wiarygodny, wskaźniki POIG bowiem muszą odzwierciedlać wyniki realizacji programu. Jeżeli zatem zwiększa się udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet, to z pewnością nie jest to efekt realizacji programu, skoro nie zrealizowano dotychczas żadnego projektu.

Szczególnie wymiernym wskaźnikiem wzrostu konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki w Unii Europejskiej mogłaby być poprawa naszego bilansu w handlu z państwami tworzącymi jednolity rynek europejski. POIG zakładał, że wsparcie, jakie uzyskają MŚP w ramach programu, pozwoli im na skuteczniejsze konkurowanie z przedsiębiorstwami zagranicznymi. Przewidywano, że w ciągu 2 lat od momentu uzyskania wsparcia 885 przedsiębiorstw uzyska przynajmniej jedno zamówienie poza Polską, a 2000 małych i średnich przedsiębiorstw zwiększy eksport lub sprzedaż na jednolitym rynku

⁴² Tabela postępu rzeczowego Programu, załącznik nr 1, Sprawozdanie okresowe z realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka za II półrocze 2011, 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, s. 39.

europiejskim. Zgodnie ze sprawozdaniem ani jedno wsparte przedsiębiorstwo nie odnotowało wzrostu sprzedaży i eksportu oraz nie zdobyło zamówienia poza Polską.

Efekty realizacji POIG są stosunkowo niewielkie. Jego dotychczasowy wpływ na konkurencyjność i innowacyjność gospodarki jest w chwili obecnej trudny do oszacowania, bez wątpienia jednakże należy uznać za niewielki. Stały spadek poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw w stosunku do przedsiębiorstw europejskich wskazuje, iż nie udało się nie tylko powstrzymać rosnących dysproporcji, ale te nadal się pogłębiają. Jeżeli analiza podsumowująca realizację całego POIG po jego zakończeniu potwierdzi te tendencje będzie można uznać, iż polityka unijna w tym zakresie poniosła porażkę i trzeba będzie poszukać nowych dróg i metod wsparcia. Przyczyny tego stanu rzeczy są złożone i należy ich upatrywać zarówno w systemie prawnym, organizacyjnym, jak i społeczno-mentalnym podejściu do pieniędzy „darowanych”. Badania w tym zakresie wykraczają jednakże poza ramy niniejszego artykułu.

Wydaje się zatem, że w okresie kryzysu finansowego największym i najważniejszym bezpośrednim efektem wynikającym z realizacji POIG jest pojawienie się na rynku ponad 28,7 mld złotych w postaci inwestycji realizowanych w ramach projektów. W kwocie tej ponad 11,8 mld złotych pochodzi z budżetu UE⁴³. Jeżeli środki te zostały niewłaściwie zainwestowane, to efekt ich wykorzystania będzie jedynie doraźny. Z kolei dobre inwestycje będą procentować i przynosić efekty w latach następnych.

Financing business activity within the Innovative Economy Operational Programme and its significance at the time of crisis

Summary

At the time of economic crisis European funds may constitute one of the important elements mitigating its effects. The Innovative Economy Operational Programme aims to promote innovative and competitive economy as well as to di-

⁴³ Dane przyjęto na podstawie wniosków o płatność w ramach POIG wg stanu na dzień 31 sierpnia 2012 roku. Ogólną wartość wniosków przyjęto na podstawie własnych obliczeń wg danych zawartych w systemie SIMIK 07-13.

minish differences in the degree of innovation and competitiveness between Poland and the developed countries. To implement this task 9.7 million Euros have been designated from public means, both from the EU and national budgets. The means from the programme may be expended until mid-2015. The article assesses the attainment of the Programme's adopted indexes, which were to contribute to the increase of the innovative character of Polish economy. Unfortunately, the research proves that the effects of the Programme's implementation are practically imperceptible. Innovation in Polish enterprises has systematically decreased in relation to their European counterparts, while the position of Polish economy has dropped in various rankings evaluating innovation. It is thus justified to claim that at the present stage the Programme has failed to meet its ultimate objective, i.e. the increase of innovative character of Polish economy in comparison with the countries of Europe and the world.

Die Finanzierung der Unternehmenstätigkeit im Operationsprogramm Innovative Wirtschaft und ihre Bedeutung in der Zeit der Krise

Zusammenfassung

Die europäischen Fonds können in der Zeit der Wirtschaftskrise ein der wichtigen Milderungsumstände ihrer Folgen darstellen. Ein für die Wirtschaft besonders wichtiges ist das Operationsprogramm Innovative Wirtschaft, das zur Schaffung einer innovativen und konkurrenzfähigen Wirtschaft führen soll. Es sollte zur Minderung der Differenzen in dem Innovations- und Wettbewerbsfähigkeitsniveau zwischen Polen und den entwickelten Ländern führen. Für die Erfüllung dieser Aufgabe wurden Mld. EUR 9,7 der öffentlichen Mittel bestimmt, die sowohl aus dem EU-, als auch dem inländischen Budget kommen. Die tatsächliche Ausgabe der Mittel aus diesem Programm kann bis Mitte 2015 erfolgen. In diesem Artikel wurde also versucht zu beurteilen, wie die angenommenen Richtwerte des Operationsprogramms Innovative Wirtschaft erreicht werden, die zur Erhöhung des Innovationsgrades der polnischen Wirtschaft beitragen sollten. Leider zeigten die Forschungen, dass die Ergebnisse der Programmerrfüllung sogar unbemerkt bleiben. Die Erneuerung der polnischen Unter-

nehmen sinkt systematisch im Vergleich mit den europäischen Unternehmen. Auch die Erneuerung der polnischen Wirtschaft fällt in der Ranglisten der Innovativität. Erlaubt ist also die Behauptung, dass das Programm in dem jetzigen Stadium sein Hauptziel, die Erhöhung der Innovativität der polnischen Wirtschaft im Vergleich mit der Wirtschaft sonstiger europäischer und weltweiter Wirtschaften zu erhöhen, nicht realisiert hat.